

7) En fi hi ha uns quants parònims italians. *Leria*, prop de Sarzana (que veiem en un doc. de 1308, Finke, *Acta Arag.* III, 189), potser relacionat amb *Lerici*, del circondario de la Spezia (prop de Gènova) diòc. de Sarzana d'on era senyor Manfredo di Vivaldo, en l'a. 1330 (Finke, pp. 552, 553). També a Itàlia, però força més al Sud, un antic riu *Liría*, del Laci meridional, en la zona del parlar osco-umbre dels Volsci (Krahe, *Die Indogermanisierung Gräziens und Italiens*, p. 41). Que aquests noms siguin pre-llatins ja és versemblant, però de tota manera s'allunyen insalvablement del de *Líria* no sols per la *e* sinó per la desaparitat dels substrats i de l'encontorn geogràfic.

Lliriet, V. *Lillet* *Llironés*, *Puig d'en* ~ (en el te. de Tossa), V. *Lledó*

LLIRT, amb LLIERT, LIERS, i LLUÏRDO

(1) LLIRT, llogaret del municipi d'Anserall, pocs k. al Nord de la Seu d'Urgell.

PRON. *firt*, oït a la Seu (Casac. 1920), oït també en les enq. de 1963, en els pobles de la rodalia de la Seu (XXXVII, 175ss).

MENC. ANT. 839, *Linzirt*, *Acta C.SdUrg.* (ed. PPujol, nº 4); 935: *Lezirt* (Baraut, *Docs. Urg.* §95.25, 30.); 1076: *Lenzirt* (BABL II, 333).

PARÒNIMS

(2) *Lièrt*, pda. munt. del te. d'Adons (Flamicell, XIX, 184.23).

(3) *Lliert*, font i partida del te. de Llastarri (alta N. Ribagorçana) (XIX, 193). Ja documentada l'any 979: «usque in *Licerti*» (*Cart.* d'Alaó, doc. 253).

(4) *Lièrs*, barranc del te. d'Alós d'Isil (Vall d'Àneu) (XX, 162). És la part inferior del Barranc de Sunís, afl. esq. de la Noguera.

ETIM. És versemblant que tots aquests NLL estiguin en pròxima relació amb un nom basc: una formació que normalment hauria de ser LIÇARDI derivat col·lectiu de *liçar* / *leiçar* 'freixe', suposant LIÇERDI 'freixeneda' d'una variant *liçer*.

Quant al (1) (*Llirt*), atesa la forma moderna cal admetre que la *n* de la grafia *Linzirt* de 839 no és més que un error de copista, per malentès del punt o ratlleta de la *i* o *í*, com si fos *d*, per més que es repeteixi en la menció de 1076 (probablement pel prestigi de l'Acta de 839), però no en la de 935. Només *Lizirt*, pot haver estat la forma real, d'on *Liirt* > *Llirt* emmudint la *-z-* normalment: si hi hagués *n* s'haurien conservat la *-z-* i la *-n-*. Doncs: LIZERDI > *Li(z)ird* amb metafonia. En canvi (2), (3), (4): *Li(z)erd(i)* sense metafonia.

A desgrat de la vaga semblança amb els noms d'aquest grup, no és possible derivar d'aquesta etimologia el nom de *Lluirdo*, partida munt. de la vall de Cardós, (XXI, 181), per més que sigui també nom pre-romà, i de la sèrie dels en *-o* conservada pel parlar pre-català de tipus vasconic (*E.T.C.* I, 122).

Nom d'etimologia obscura: sembla inexplicable. Potser d'alguna variant del bc. *lurte* 'esllavissada de terres', 'allau', que ha donat el nom del llogaret *Llorts* d'Andorra (*E.T.C.* I, 84, II, 36), ja que els sufixos *-du* i *-tu*, sovint alternen amb *-te* en el lèxic basc. Com aqueixes esllavissades sovint són de clapissa, de lloses, hi pogué haver encreuament català amb el tipus de *Lloset*, estesa de lloses o llicorella -veg. l'art. *Llo(à)-*, amb la caiguda de *-s-* com en *Lloelles* i *Lloar*, però encara resta l'escrúpol que fa la *í* de *Lluirdo* en lloc de *e*, car seria ben rebuscat suposar construcció en genitiu amb metafonia *LAUSETI (cf. art. *Carlit*, *Follit*); o contaminació de *lluïsmè*?

El fet de tractar-se d'un «solà» de *Lluirdo*, com que en els soleis abunden els *lluerts*, suggereix una explicació diferent: que vingui d'un SOLANUM LUCERTI 'del llangardaix' en genitiu metafònic: d'on, primer, *Lluirt, canviat en *Lluirdo* a conseqüència de la vacil·lació a l'alt Pallars entre les formes com *esquerd* o *Itard* i *esquerdo* o *Itardo*; combinació complicada però amb mots menys insòlits que les altres. Per a NLL derivats de LUCERTUS 'lluert' a l'Alt Aragó i muntanyes valencianes veg. l'art. *Xortal*/*Xertal*.

Lliscó, V. *Llescó* *Llissabrós*, V. *Cassibrós* *Llis-terri*, V. *Llastarri* *Listoner*, *Listosilla*, V. *Llastanosa*

LLITERA

En un sentit ample s'estén a gran part de la regió nord-occidental de la depressió Central Catalana, al límit amb Aragó. Comprèn bona part de les comarques catalanes de Llitera, el Segrià, Baix Cinca i l'aragonesa de la Ribera de Cinca. Així *Llitera* s'aplica també a la partida de regadiu (*Pla de Llitera*) del municipi de Fraga (Baix Cinca).

En sentit estricte *Llitera* és la comarca que té per capital Tamarit de Llitera, situada a l'Oest del Principat i al NO. de Lleida. Sobre els seus límits, veg. sobretot *E.T.C.* I, 52, m. 188 i 122-3.

DOC. ANT. 1094: in *Plana de Littera* (document llegit per Coromines a l'Arxiu de Solsona); 1163: *hospitale de Littera* (Miret, *TemplH*, 98); 1170: *Scto. Stefano de Littera* (BABL VII, 301); 1175: *turre qui est in Littera* (Miret, *TemplH*, 230); 1175: *Littera* (BABL II, 393); 1242: in *Aragonia, Litteria et Ribacursia* (BABL X, 93); 1260: *juratis Tamariti, de Almenar*,